

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. І. ПИРОГОВА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ
ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО
КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
III НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

9 лютого 2022 року

**Вінницький національний медичний університет
ім. М.І.Пирогова**

Міністерство охорони здоров'я України

III НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЯКІСНОЇ
ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ
В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО
КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Тези доповідей
навчально-методичної конференції
9 лютого 2022 року

**III навчально-методична конференція
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ
ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО КОНКУРЕНТНОГО
СЕРЕДОВИЩА**

Тези доповідей
навчально-методичної конференції
м. Вінниця, 9 лютого 2022 року

Редакційна колегія: В. М. Мороз (головний редактор)
О. А. Серебреннікова (відповідальний редактор)
Л. В. Фоміна

Відповідальний за випуск: А. М. Гулевич

Пріоритетним напрямком розвитку України на сучасному етапі визначено покращення якості надання освітніх послуг, особливо у галузі вищої медичної освіти при підготовці лікарів. Дана реформа покликана прискорити інтеграційні процеси нашої держави до світового освітнього простору. Зміни в медичній галузі дають змогу поглибити співпрацю з Європейськими країнами та підвищити попит на справжніх професіоналів в глобальних умовах конкурентного середовища.

Між країнами Європи, Заходу та України на сьогодні спостерігається значна конкуренція кадрового потенціалу, що значно підвищує вимоги до якості підготовки медичних фахівців.

Перед закладами вищої медичної освіти стоять важливі завдання, що покликані піднести їх на новий рівень якості, а саме: збільшити частку впровадження нових освітніх технологій, застосовувати безперервний процес вдосконалення знань та умінь, формування у здобувачів стійких практичних навиків. Застосування даних методів покликане систематично вдосконалювати майстерність обстеження та лікування пацієнтів, особливо в умовах змін у світовому науковому середовищі.

Збірник розрахований на всіх працівників медичної галузі.

карантину

Тихолаз В.О., Галунко Г.М., Кондор Ю.Ю., Руцька І.А.

Використання 3D атласів з анатомії людини у підготовці майбутніх лікарів 198

Тихолаз В.О., Школьніков В.С., Вовк І.М., Данилевич В.П., Тихолаз О.В., Андрікевич І.І., Афанасюк О.І. Опитування здобувачів освіти як інструмент моніторингу якості надання освітньої послуги 199

Федик Т.В., Гаджула Н.Г.

Особливості викладання вибіркової дисципліни «Сучасні методи лікування дисколоритів зубів» на кафедрі терапевтичної стоматології 200

Феррі А.С., Горпинюк О.П., Яценко А.Л., Сімонова І.В.

До питання про використання англійської мови як засобу викладання академічних дисциплін у глобальному вимірі 202

Фоміна Л.В., Фомін О.О., Вуж Т.Є., Гулевич А.М., Марчук І.А., Ревіна Т.Г.

Основні педагогічні аспекти виховання морально-духовних цінностей у здобувачів закладів вищої медичної освіти 203

Фоміна Н.С., Глушак А.А., Дідич В.М., Вовк І.М., Довгань О.В., Денисюк О.М.

Аналіз якості освітнього процесу в умовах впровадження дистанційного навчання за результатами опитування англомовних здобувачів вищої освіти 206

Фуніков А. В., Хіміч С.Д.

Вимоги сьогодення до якісної підготовки студента – майбутнього лікаря 207

Фурман Р. Л., Барило О. С. Використання препаратів нуклеотидів у

комплексному лікуванні післяопераційних травм язикового нерву 208

Хіміч С.Д., Лутковський Р.А., Вільцанюк О.А.

Особливості підготовки в умовах on-line студентів фармацевтичного факультету з навчальної дисципліни перша долікарська допомога 209

Хоменко В.М., Перебетюк Л.С., Бурдейна Л.В., Остапчук О.І., Шаповал І.І.

Методологія проведення практичного заняття зі студентами медичного університетув умовах дистанційного навчання 210

Хромих К.В., Чигір І.В., Курець О.О.

Особливості підготовки конкурентоспроможних фахівців у галузі охорони в умовах реорганізації системи охорони здоров'я 211

Чайка В.Г. Шляхи удосконалення навчання студентів стоматологічного

факультету на кафедрі ортопедичної соматології 212

Черепакіна Л.П., Ющенко Л.О., Олійник В.С. Інфляція оцінок у закладах

вищої освіти (ЗВО) як показник кризи в системі освіти 213

Черних М.О., Рекун Т.О., Міронов Є.В., Гриценко А.С., Стельмащук О.А.

Проблеми та перспективи ефективного вивчення гістології в умовах адаптивного карантину 214

Чигір І.В., Курець О.О. Використання сучасних інтерактивних технологій на

практичних заняттях з пропедевтики педіатрії 215

Шапринський В.О., Форманчук А.М., Кривецький В.Ф., Камінський О.А.,

Верба А.В., Пашинський Я.М., Сулейманова В.Г., Форманчук Т.В., Романчук

В.Д. Додатковий одноденний курс базових практичних навичок з хірургії як ефективний метод підвищення якості підготовки лікарів хірургічних спеціальностей 217

Shaprynskiy V.O., Formanchuk A.M., Krivetskiy V.F., Kaminskiy O.A., Verba

A.V., Pashinskiy Y.M., Suleymanova V.G., Formanchuk T.V., Romanchuk V.D.

Additional one-day course of basic practical skills in surgery as an effective method to improve the quality of training of doctors of surgical specialties 218

навчаються вітчизняні та міжнародні студенти, у яких рівень знань англійської може бути діаметрально протилежним – від студентів, для яких англійська мова є другою рідною мовою, до студентів, у яких англійська мова є досить слабкою. У подібних випадках викладач постає перед необхідністю модифікації підходу до кожного студента, створення психологічно сприятливої атмосфери, врахування культурних і національних відмінностей та використання інтерактивного стилю викладання для налагодження міжкультурної комунікації.

Фоміна Л.В., Фомін О.О., Вуж Т.Є., Гулевич А.М., Марчук І.А., Ревіна Т.Г.

Основні педагогічні аспекти виховання морально-духовних цінностей у здобувачів закладів вищої медичної освіти

В умовах сучасної України моральне виховання молодого покоління є актуальним завданням, оскільки матеріальні блага, високе положення в суспільстві іноді ставиться вище моральних цінностей і норм. В сучасній вищій медичній освіті поряд з формуванням інтелектуально-пізнавальної сфери, необхідно також формування морально-етичної сфери почуттів, зокрема їх спонукальної мотиваційної сторони. Особливо це важливо для фахівців, що працюють в сфері «людина-людина».

Моральні категорії, духовні цінності, моральні уявлення, мотиви і спонукування завжди є головною силою у всіх сферах діяльності, де головним об'єктом є людина. Очевидно, що ослаблення або навіть повна відсутність моральних «фільтрів» поступово призводить до персоналізації інтересів, а в результаті спричиняє деградацію суспільних відносин. Духовно-моральне виховання є процесом формування у молоді високоморальних відносин, які є кредом життя. Адже моральні відносини у підсумку визначають соціальну сутність людини, контролюють його потреби і мотиви, які визначають інтереси і розвиток особистості, його духовне обличчя і спосіб життя.

Специфіка лікарської діяльності передбачає наявність морально духовних цінностей у того, хто неминує, за родом своєї діяльності, втручається в життя іншої людини. Пропоновані деякими вітчизняними і зарубіжними авторами моделі «сучасної ідеальної людини» побудовані таким чином, щоб виховати насамперед успішну людину. Тому момент виховної роботи, як такої, вилучений із планів роботи МОЗ і МОН та і Закону України «Про вищу освіту». Упущення таких моделей у тому, що гуманістичним, духовно-моральним цінностям не відведено належного місця у структурі особистих якостей. Сьогодні у вітчизняній медицині склалася непроста ситуація: медична допомога поступово перетворюється у сферу надання послуг, все менше спираючись на загальнолюдські цінності, тим самим поставивши під сумнів традиційні цінності людини загалом і лікаря зокрема.

Ми визначаємо такі основні та пріоритетні моральні цінності, які повинні закладатися у майбутнього лікаря:

Духовність, яка у медичній діяльності набуває виняткового значення, оскільки саме духовність є базовою основою становлення особистості лікаря.

Розглядаючи у процесі нашої педагогічної діяльності поняття «духовність», ми говоримо про те, що справжня духовність – це те, що пронизує весь життєвий уклад лікаря, його діяльність не тільки як професіонала, але і як людини, особистості і громадянина. Духовність лікаря є його надбанням, це його внутрішня незалежність, праця з повною самовіддачею, почуття відповідальності перед пацієнтом і суспільством в цілому. Відчуття потреби в духовному розвитку, застосування знань і умінь тільки на благо пацієнтів, переконання здобувачів вищої освіти в наявних жорстких умовах зла і добра, гідності і безчестя, подвигу і злочину.

Совість – це внутрішнє усвідомлення свого професійного обов'язку. Розвиток почуття совісті завжди допомагає виконувати свій обов'язок, застерігає його від неправильних, аморальних вчинків, підказує чесні, гідні і справедливі вчинки. «Закон, що живе в нас, називається совістю; совість є, власне, застосування наших вчинків до цього закону» (Е. Кант). Завжди в медицині найбільш затребуваним є совісна людина, тому що вона найбільш надійна і правдива, а порятунок від хвороб і охорона здоров'я забезпечується запасом професійної та особистої надійності. Для справжнього лікаря совість – це внутрішня «цензура», і є тим загостреним почуттям, яке викликає у людини або стан морального задоволення, або почуття каяття і моральні муки.

Моральна стійкість є однією із стрижневих характеристик особистості і визначає спосіб її орієнтації в системі соціальних цінностей. Виховання моральної стійкості здобувачів вищої освіти є цілеспрямованим процесом формування єдності моральної свідомості і поведінки, моральних потреб тощо. Ефективність формування моральної стійкості здобувачів вищої освіти забезпечується при дотриманні теоретично обґрунтованих і експериментально перевірених наступних педагогічних умов:

- організації педагогічного процесу на основі науково обґрунтованої концепції і моделі процесу формування моральної стійкості; здійсненні виховання на основі моніторингу рівня моральної стійкості здобувачів вищої освіти, планування роботи закладу вищої освіти і кожного викладача.

- впровадженні в навчальний процес курсу «Основи медичної етики та деонтології», що сприяє формуванню моральних переконань здобувачів вищої освіти, єдності їх свідомості і поведінки;

- залучення здобувачів вищої освіти у морально змістовні види трудової, технічної, художньої, фізкультурно-спортивної діяльності та науково-дослідну роботу.

Критеріями моральної стійкості здобувачів вищої освіти виступають:

- 1) когнітивний – пов'язаний з пізнанням і відображає всебічну морально-політичну, наукову, культурну, етичну інформованість особистості. Показниками цього критерію є вміння давати оцінку фактам та явищам суспільного життя; здатність і готовність відстоювати ідейно-моральні погляди і переконання в конкретних життєвих ситуаціях;

- 2) мотиваційно-поведінковий – показує характер своїх вчинків і спілкування особистості, виражає відношення в дотриманні моральних норм і

правил гуртожитку. Його показники: цілі, наміри і мотиви вчинків здобувачів вищої освіти, вияв волі, самооцінка, саморегуляція, самоорганізація поведінки;

3) оціночно-емоційний (моральні почуття), дає можливість оцінити ставлення особистості до загальнолюдських цінностей. Його показники: стійкість емоційних переживань; гуманістична спрямованість особистості; критичне ставлення до власних вчинків. *Гуманність* – це повага до особистості через милосердя і співчуття. Моральне ставлення до пацієнта є актуальним аспектом виховання здобувачів вищої освіти-медиків. На жаль, зустрічаються приклади байдужого, неухважного, зневажливого або навіть бруталного ставлення до хворої людини. Але ж гуманне виховання здобувача вищої освіти проявиться в практичній діяльності тільки в тому випадку, якщо у лікаря сформувалося гуманне ставлення до людини в цілому. А.П. Чехов стверджував: «Медицина — щоденне випробування на людяність». В основу виховання таких якостей покладено не тільки моральні аспекти, які виховувалися у сім'ї здобувачів вищої освіти, але й екстраполяція нашого ставлення до здобувача вищої освіти, як до особистості. І за провал такого виховання несемо відповідальність ми – науково-педагогічні працівники університету.

З часів зародження медицини лікарський обов'язок мав назву – мистецтво лікування. Безсумнівно, діяльність будь-якого лікаря – це, перш за все, мистецтво лікувати хворих, тому на плечах працівників медицини завжди лежить важкий тягар професійного обов'язку. Саме цей принцип лікарської етики який необхідно донести до свідомості здобувача вищої освіти і є провідним завданням педагога у медичному ЗВО.

Пряме порушення професійних обов'язків лікаря – черстве, формальне ставлення до пацієнта. Лікар завжди повинен пам'ятати, що віра хворого в успіх лікування, довіра медичному персоналу грають часто не меншу роль в одужанні, ніж застосування новітніх ліків і обладнання. Лікар повинен тактовно і уміло мобілізувати фізичні і душевні сили хворого на боротьбу з хворобою, спонукати віру в одужання чуйним ставленням, словами заспокоєння і підбадьорення.

Таким чином, здобувач вищої освіти, як майбутній лікар, повинен сформуватися як людина з високою моральністю, адже його майбутня практична діяльність має на увазі вплив і керування здоров'ям і життям людей, а значить їхніми долями. Лікарю будь-якого фаху вкрай необхідні такі якості як милосердя, гуманність, правдивість, відповідальність, щирість, людяність, співчуття, рішучість. Важливо розуміти, що всі рухи особистості доктора, його вчинки і дії неодмінно повинні відповідати положенням суспільної моралі. Іншими словами, духовно-моральний рівень лікаря виявляється у тому, що лікар має керуватися інтересами і благополуччям пацієнта значно більше, ніж своїми особистими інтересами.

Саме тому гуманітарна складова будь-якої освітньо-професійної програми підготовки повинна займати значне місце серед інших фахових та професійних дисциплін.